

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ НАУКИ І ОСВІТИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
що присвячена 25-річчю Медичного інституту Сумського державного університету
(м. Суми, 16-17 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Наше дослідження показує, що існуюча точка зору студентів про безперечну користь інтеграції PBL у класичну систему підготовки, яка базується на реальній можливості покращити практичну спрямованість медичної освіти та долучитися до світового досвіду впровадження сучасних прогресивних педагогічних технологій, повинна бути врахована при організації традиційної системи навчання майбутніх лікарів.

ГУМОР ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗАСІБ ЕМОЦІЙНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВМЗ

Довбонос Т.А.

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця, м. Київ

Вступ. У сучасній психології почуття гумору трактують не лише як соціально бажану рису особистості, але й важливий компонент психологічного здоров'я (Максименко С. Д., 2007; Опихайло О.Б., 2012 та ін.). Однак проблема використання гумору у навчальному процесі тривалий час залишалася маргінальною у вітчизняній педагогіці (Дубініна О.С., 2012). Особливо дискусійним є доречність жарту і сарказму у вищому навчальному медичному закладі (ВМЗ).

З психологічної точки зору гумор – це позитивна радісна емоція, яка у соціальних контекстах викликає когнітивний процес оцінки, спрямований на викриття чого-небудь у доброзичливо-глузливій формі, що на поведінковому рівні виражається відповідною мімікою та сміхом. За принципом “школи радості” В.О.Сухомлинського, змусити людину розсміятися означає увійти з нею в емоціональний контакт, викликати до себе прихильність і довіру. Гумор є засобом зняття психологічного напруження, тобто розрядки, особливо доречної при вивченні великої за обсягом і складної для сприйняття інформації. Управління колективним настроєм, змінює ставлення до предмета в цілому і дозволяє підвищувати мотивацію до навчання. Свідомо обрана поведінка викладача однак не повинна перейти у фамільярні стосунки чи призвести до втрати контролю за ходом заняття і дисципліною. Слід також уникати тривалих «розслаблень». Жарт або розповідь про кумедну ситуацію мають бути лаконічними і доречними щодо теми обговорення.

За допомогою гумору педагог може висловити особисте ставлення до вчинків студента, враховувавши його індивідуальні психологічні особливості, обравши доступну і необразливу форму спілкування. Практично жодному викладачу не вдається уникнути повчань або покарань у тій чи іншій формі. Нерідко жарт виявляється ефективнішим і педагогічно доцільнішим вже тому, що урізноманітнює засоби педагогічного впливу через позитивні емоції.

Дотепність висловів викладача сприяє формуванню правильних естетичних і деонтологічних принципів у студентів, оскільки ґрунтується не тільки на сприйнятті кумедності, але й дотриманню почуття міри жартівливості, уникаючи цинізму. Людина з почуттям гумору зазвичай позбавлена зверхності, володіє самоаналізом й усвідомленням власних слабкостей, що дозволяє легше переносити критику, переживати професійні неудачі та помилки, яких не позбавлена робота лікаря.

Почуття гумору як підґрунтя креативності сприяє розвитку спостережливості, вміння знаходити і осмислювати протиріччя в оточуючій дійсності, в також формуванню власного погляду на проблеми і пошуку нестандартних рішень для розв'язання професійних завдань.

Володіння гумором як психологічним інструментом дозволяє викладачу правильно зрозуміти поведінку студента, іноді недоречну на перший погляд, яка може бути свідомою чи несвідомою стратегією психологічного захисту чи подолання (копінгу) групового або особистісного конфлікту (догана, клінічна ситуація, особисті проблеми). Стресозахисний потенціал гумору сприяє перегляду когнітивної оцінки проблеми, зменшенню негативних переживань (тривога, фрустрація, гнів тощо) і зменшенню можливих наслідків психотравми.

З іншого боку, гумор є стимулом до самовиховання викладача. Роздратований педагог перестає слідкувати за своєю поведінкою та мовленням, припускається несправедливих оцінок, мовних помилок, чим наражає себе на засудження і зневагу з боку молоді. Доброзичливий гумор є засобом висловлення критики і одночасно емоційної підтримки об'єкту, що особливо цінно для виходу з конфліктної ситуації.

Висновки. Використання гумору як педагогічного засобу створює сприятливу атмосферу спілкування і мотивації до навчання, розвиває такі потужні каталізатори пізнання як креативність та дивергентне мислення у студентів.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ СТУДЕНТАМ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

О.І. Дронов, О.А. Скомаровський, С.В. Земсков, А.І. Горлач, А.В. Процюк

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, кафедра загальної хірургії №1

Вступ. Необхідність оптимізації викладання загальної хірургії іноземним студентам, які навчаються англійською мовою, обумовлена рядом суттєвих труднощів, що впливають на якість та рівень учбової мотивації. Тому пріоритетними напрямками є:

- покращення якості відбору студентів при вступі до вищих медичних навчальних закладів;
- сприяння студентові досягнення поставленої мети на всіх етапах навчання.

Матеріали і методи. Враховуючи ступінь опанування англійською мовою, студентів можна розділити на кілька категорій. До першої категорії відносимо вихідців з країн СНД, до другої - іноземців із середнім рівнем знання англійської мови. Надзвичайно проблематичним є спілкування студентів із хворими, яке в певній мірі утруднює отримання практичних навичок. Тому основу діагностичного процесу складає синдромний принцип клінічного мислення. Для покращення навчання вважаємо доцільним впровадження симуляційних методів, а саме:

- необмежена кількість повторів для відпрацювання навичок,
- розвиток індивідуальних умінь та навичок працювати в команді,
- моделювання клінічних ситуацій у віртуальному середовищі без ризику для пацієнта.

Бажано широко включати ілюстративний матеріал (слайди, рентгенограми, муляжі, комп'ютерні презентації). В умовах певного мовного бар'єру вважаємо за необхідне виділяти на індивідуальну роботу більше часу на практичних заняттях. В навчанні можуть використовуватись різні методики моделювання, але в наших умовах найбільш доцільним є так званий «стандартизований пацієнт». Контингентом для цього можуть бути: інтерни-хірурги, практикуючі лікарі, старші лаборанти, середній медичний персонал.

Вимоги до викладача:

- професійний ріст, постійне розширення світогляду,
- високий професіоналізм,
- толерантність та витримка,
- дотримання принципу «викладач для студента, а не для себе»,
- висока загальна культура та різнобічні наукові знання,
- індивідуальний підхід до студентів різних національностей з урахуванням їх ментальностей,
- вимогливість до відбору співробітників кафедри для викладання хірургії англійською мовою,
- підвищення рівня особистої освіти та грамотності,
- співпраця кафедри загальної хірургії з іншими кафедрами, які беруть участь у навчанні студентів.

Висновки.

1. Постійно вдосконалювати методику викладання та контролю засвоєння навчального матеріалу студентами.
2. Професійне вдосконалення студента повинно бути орієнтованим на пацієнта.
3. До підготовки студентів залучати викладачів із досконалим знанням англійської мови.
4. Впровадження сучасних методик навчання і контролю знань студентів з різним рівнем базової підготовки повинен мати диференційований підхід до різних етносів.

РОЛЬ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО ГЛОБАЛЬНОГО СВІТОГЛЯДУ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Жаркова А.В.

Сумський державний університет, Медичний інститут

Вступ. Самостійна робота студентів розглядається, з одного боку, як вид діяльності, що стимулює активність, самостійність, пізнавальний інтерес, і як основа самоосвіти, поштовх до по- дальшого підвищення кваліфікації, а з іншого – як система заходів або педагогічних умов, що забезпечують керівництво самостійною діяльністю студентів. Дуже важливими є питання підвищення мотивації до навчання з метою максимального наближення його до реальних ситуацій, які можуть виникнути в практичній діяльності випускників університету. Слід відмітити, що форми мотивації мають бути різними, адже кожен студент має персональний стиль навчання.

Останнім часом у вітчизняних та іноземних медичних вищих навчальних закладах спостерігається тенденція до запровадження різноманітних інтелектуальних заходів в ігровій формі, що користуються популярністю серед студентів. У переважній більшості випадків такі заходи проводяться з метою узагальнення великих обсягів інформації, їх тематика охоплює широкий спектр питань. Нами було вирішено використати таку форму позааудиторної роботи у більш вузькому та прикладному аспекті, а саме безпосередньо для вивчення одного з найважливіших і найскладніших питань внутрішньої медицини – електрокардіографії. Аналіз електрокардіограм (ЕКГ) залишається однією з фундаментальних практичних навичок. Нажаль, рівень володіння студентами навичками до інтерпретації ЕКГ потребує покращення, про що свідчать результати не тільки вітчизняного досвіду, але і досліджень, проведених в країнах Європейського Союзу.

Матеріали і методи. Враховуючи вищевикладене, нами було вирішено провести інтелектуальний захід, який отримав назву «Турнір знавців ЕКГ». Відповідно до регламенту, студентам було запропоновано підготувати оглядову доповідь про рідкісний ЕКГ-синдром з презентаційними матеріалами. Опоненти мали змогу підготувати та задати запитання. Оцінювались якість доповіді, запитань та відповідей. Крім того, учасникам було запропоновано провести інтерпретацію ЕКГ-стрічок пацієнтів зі складною комбінованою патологією. За результатами перших двох етапів було обрано найкращих учасників, які продовжили змагання у вигляді розв'язання клінічних задач, пов'язаних із патологією, що супроводжується змінами на ЕКГ.

Результати. Під час попереднього обговорення зі студентами форми проведення заходу було з'ясовано, що найбільш цікавою формою інтелектуальних змагань вони вважають командні турніри. Звичайно, недоліком такої форми є відсутність можливості оцінити здібності кожного конкретного студента, але є і багато переваг. Слід зауважити, що рівень підготовки учасників був дуже високим. За результатами опитування студентів після закінчення турніру, зацікавленість у підготовці до турніру була вищою, ніж до аудиторних занять та екзаменів. Крім того, завдяки турніру, студенти мали змогу дізнатись про рідкісні синдроми, які не є обов'язковими до вивчення відповідно до робочої програми, враховуючи обмеження обсягу часу аудиторних занять. Важливо також, що за результатами підсумкового екзамену, який проводився за 6 тижнів після заходу, учасники турніру показали достовірно більш високий рівень володіння практичними навичками щодо інтерпретації ЕКГ порівняно зі студентами, які не приймали участь у заході.

Таким чином, проведення інтелектуальних заходів у позааудиторний час можна вважати доступним та ефективним засобом підвищення мотивації студентів до більш глибокого вивчення фундаментальних питань навчальних дисциплін, що сприяє покращенню зворотного зв'язку між викладачами та студентами та підвищенню результативності самостійної роботи студентів.

Висновок. Самостійна робота студентів є важливим фактором формування сучасного глобального світогляду медичного працівника, що, за наявності адекватних форм зворотного зв'язку, дозволяє зробити студента активною фігурою навчального процесу, покращити якість засвоєння матеріалу та сприяє підготовці до практичної діяльності та вирішення професійних завдань різної складності.